

Asia: VN/14998/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tupakkaverosta annetun lain ja valmisteverotuslain 72 §:n muuttamisesta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Päivittäistavarakauppa ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta, joka koskee sähkösavukeneiteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden verotuksen kiristämistä.

PTY ei kannata esitettyä veronkorotusta.

1. Verotus ei saa suosia laitonta tuontia valvotun kaupan kustannuksella

Savuttomia nikotiinituotteita tuodaan maahan nykyisellään suuria määriä matkustajatuontina ja nettitilauksina. Hintaeron kasvaessa naapurimaihin nähden riski matkustajatuontin ja salakuljetuksen lisääntymiselle kasvaa merkittävästi, etenkin kun suurin osa mauista Suomessa kielletään. Tämä heikentää laillisen kotimaisen vähittäiskaupan asemaa ja valvontaa, jonka puitteissa esimerkiksi ikärajatarkastus toteutuu. Esityksen mukainen noin 37 prosentin veronkorotus sellaisenaan nostaisi nikotiinipussien kuluttajahintaa arvonlisävero mukaan lukien arviolta 0,75–1,00 euroa per rasia. Tämä kasvattaisi hintaeroa lähimaihin entisestään ja tekisi rinnakkaistuonnista ja harmaasta kaupasta houkuttelevampia vaihtoehtoja.

2. Verotuksen rajat on tunnustettava

Tupakkaveroa on korotettu vuosittain jo pitkään. Nyt esitetty lähes 40 prosentin lisäys sähkösavukeneiteisiin ja savuttomiin nikotiinituotteisiin on poikkeuksellisen suuri. Korotus tehdään lisäksi tilanteessa, jossa meillä ei ole tietoa uuden mm. makurajoitukset sisältävän lainsäädännön vaikutuksista kulutuksen siirtymisiin matkustajatuontiin ja harmaaseen markkinaan ja sitä kautta verotuottoihin. Riippuvuutta aiheuttavien tuotteiden verotuksella on rajansa – liian jyrkät korotukset yhdessä kiristyneiden makurajoitusten kanssa ohjaavat kulutusta matkustajatuontiin ja pois laillisilta markkinoilta, mikä on sekä kansanterveydellisesti että fiskaalisesti haitallista.

3. Laillisen kaupan valvontarooli uhattuna

Kun myynti siirtyy pois päivittäistavarakaupasta, menetetään tehokas ikärajavaivonta ja vastuu, jonka laillinen kauppa kantaa. Harmaa kauppa ei tarkista henkilöllisyyksiä, eikä noudata suomalaista lainsäädäntöä tai vastuullisuusperiaatteita.

4. Vaihtoehtona hallittu, vaiheittainen korotus

Vuosien 2024 ja 2025 aikana nikotiinipusseista kertyneet verotulot ovat ylittäneet alkuperäiset ennusteet. Tämä mahdollistaa 30 miljoonan euron lisäverotuoton keräämisen maltillisemmalla korotuksella, mikä parantaisi ennustettavuutta sekä kaupalle että viranomaisille.

Esitetyt verotulot voidaan saavuttaa pienemmälläkin korotuksella malttia käyttäen, sillä myyntiluvut ovat olleet kasvussa ja nettikaupan kieltäminen ohjaa kulutusta entistä enemmän lailliseen kotimaiseen kauppaan.

PTY katsoo, että mikäli veronkorotus päätetään viedä eteenpäin esitetystä laajuudessa, se tulisi jaksottaa useammalle puolivuotiskaudelle, kuten savukkeiden veronkorotukset on aiemmin toteutettu. Portaittainen malli vähentää kulutuksen äkillisiä siirtymiä harmaaseen kauppaan, pienentää verotuoton heilahtelun riskiä ja tukee valvottua myyntiä.

Yhteenveto

Esitetty veronkorotus:

- Lisää todennäköisesti matkustajatuontia ja laitonta maahantuontia
- Heikentää laillisen kaupan asemaa ja valvontamahdollisuuksia
- Saattaa pienentää verotuottoa odotetusta tasosta

PTY kannattaa kansanterveyttä edistävää sääntelyä, mutta sen tulee olla tarkoituksenmukaista, hallittua ja kokonaisvaikutuksiltaan ennakoitavaa. Liian nopea ja suuri veronkorotus voi johtaa päinvastaiseen lopputulokseen sekä terveys- että verotulojen näkökulmasta. Verotuksella tulisi myös ohjata vähentämään tupakoinnista aiheutuvia haittoja. Tupakkaa sisältämättömät nikotiinituotteet voivat osaltaan tukea kulutuksen siirtymistä pois perinteisistä savukkeista vähemmän haitallisiin tuotteisiin, mikä tulisi huomioida päätettäessä veronkorotuksista.

Kunnioittavasti

Tuula Loikkanen

toimitusjohtaja

Taivalkoski Tea
Päivittäistavarakauppa ry